

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 20 - ΕΤΟΣ 33
ΤΙΜΑΤΑΙ: 0,01€

Ανταγωνιστικότητα και Περιβάλλον

Εκδήλωση τιμής
για τον Γιάγκο Πεσμαζόγλου

Αποκατάσταση του Καθολικού της
Αγίας Κυριακής στην Παλιαχώρα
της Αίγινας

Συζήτηση για το
Πρωτόκολλο του Κιότο
-Λάλας-Παλαιοκρασάς

Εξώφυλλο:
Το αποκατεστημένο καθολικό
της Αγ. Κυριακής στην Αίγινα.
Φωτ. Ειρήνη Γρατσιά

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ, σ. 3

Toyota Prius, σ. 4

Βιοκλιματική Αρχιτεκτονική, σ. 5

5^ο Γυμνάσιο Κατερίνης, σ. 6

“Φύση χωρίς Σύνορα”, σ. 6

Μύλος Χατζηγιαννάκη-
Αλτιναλμάζη, σ. 7

Ναός Αγροτέρας Αρτέμιδος, σ. 7

Εκδήλωση για τον Γιάγκο
Πεσμαζόγλου, σ. 8

Εκδήλωση αποπεράτωσης
Καθολικού Αγ. Κυριακής στην
Αίγινα, σ. 8

Συζήτηση για το Πρωτόκολλο
του Κιότο, σ. 10

Ημερίδα για τη Βιοκλιματική
Αρχιτεκτονική, σ. 14

Δ΄ κύκλος μαθημάτων ΣΑΚ, σ. 14

Πρόγραμμα για την αειφόρο
ανάπτυξη στο Αιγαίο, σ. 15

Όχι άλλα πράσινα στις
χωματερές, σ. 15

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ 29 Μαρτίου-1 Απριλίου

Μια μοναδική ευκαιρία να δείτε στην Αθήνα σημαντικές οικολογικές ταινίες, ελληνικές και διεθνείς, με θέματα που αφορούν τον τόπο μας αλλά και ολόκληρο τον -μικρό και εύθραυστο- πλανήτη μας και να συζητήσετε με τους σκηνοθέτες.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε στο 210-3225245, εσπτ. 4 & 5

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΕΚΔΗΛΩΣΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΕΝΤ/ΡΙΟ
11 Ιανουαρίου, 18:00	ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ	ΕΕ	Λ
12 Ιανουαρίου, 18:30	1 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Προβλήματα της ελληνικής πόλης» Αθ. Αραβαντινός, Αρχιτέκτων-Πολιοδόμος, ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ	ΣΑΚ	Λ
17 Ιανουαρίου, 18:30	2 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Ξάνθη», Καλλιόπη Θεοχαρίδου, Δρ Αρχιτέκτων «Χαλκίδα» Κων. Γκάρτσος, Αρχιτέκτων-Πολιοδόμος	ΣΑΚ	Λ
19 Ιανουαρίου 19:00	Εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής της Κατερίνας Βεϊνόνγλου «Ω ΓΗ ΤΗΣ ΠΝΥΚΑΣ» Διάρκεια έκθεσης από 19 Ιαν.-1 Φεβρ. (ώρα 10:00-18:00)	ΣΕΠΙ	Λ
23 Ιανουαρίου 17:30	Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης με θέμα: “Αειφορία και Εκπαίδευση” Στο Γαλλικό Ινστιτούτο, Σίνα 32 Αθήνα	ΣΠΕ	
24 Ιανουαρίου 18:30	3 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Τρίπολη» Παν. Τσακόπουλος, Δρ. Αρχιτέκτων ΕΜΠ-DPLG «Κέρκυρα» Αλεξ. Καρύδη, Αρχιτέκτων ΕΜΠ-Πολιοδόμος MSC LSE	ΣΑΚ	Λ
31 Ιανουαρίου 18:30	4 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Χανιά» Αρ. Ρωμανός, Αρχιτέκτων – Πολιοδόμος «Τα τείχη του Ηρακλείου» Ι. Στεριώτη, Δρ. Αρχιτέκτων	ΣΑΚ	Λ
6-10 Φεβρουαρίου	Workshop of the Euro Mediterranean Programme “Byzantium early Islam” Συνέντευξη Τύπου (9 Φεβρουαρίου ώρα 12:30)		
7 Φεβρουαρίου 18:30	5 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Βόλος» Ράνια Κλουτσιανιώτη, Αρχιτέκτων – Πολιοδόμος «Πάτρα» Βαρ. Δεσποινιάδου, Πολιοδόμος, Λέκτωρ Παν. Πατρών	ΣΑΚ	Λ
13 Φεβρουαρίου 20:00	Εκδήλωση για το Αιγαίο προς τιμή της Ευθαλίας Κωνσταντινίδη (Πλ. 210 3225245 εσ. 6		
14 Φεβρουαρίου 18:30	6 ^ο ΜΑΘΗΜΑ ΣΑΚ: «Ο ευρωπαϊκός και ελληνικός περιαστικός χώρος» Γ. Μιχαήλ, Αρχιτέκτων-Πολιοδόμος	ΣΑΚ	Λ
15 Φεβρουαρίου, 16:30-20:30	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - Ημερίδα με θέμα <i>Machine in the Garden</i> – Η Αμερικανική λογοτεχνία για το περιβάλλον	ΣΠΕ	Λ
16 Φεβρουαρίου	Ωρα 17:00 – ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΠΛΑΚΑΣ Ωρα 19:00 – ΚΟΠΗ ΠΙΤΑΣ		
* 23 Φεβρουαρίου, 21:00	Ταικνοπέμπτη, Αποκριάτικο Γλέντι “Ανατολή... Εγγύς... Μέση... Άπω!” Τιμή: 50€/άτομο. Κρατήσεις κα Β. Μονοκρούσου: 210 3225 245, εσ. 4	ΣΕΠΙ	Λ
27 Φεβρουαρίου, 12:00	Συνέντευξη Τύπου για την Εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας για το Νερό.	ΣΦΥΠ	Λ
14 Μαρτίου 16:30-20:30	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – Βιβλιοπαρουσιάσεις	ΣΠΕ	Λ
22 Μαρτίου, 12:00	Παρουσίαση αυτόνομης ιστοσελίδας Προγράμματος για την Αειφόρο Ανάπτυξη των νησιών του Αιγαίου. Συνέντευξη Τύπου και εγκαίνια Φωτογραφικής Έκθεσης.		Λ
29 Μαρ.-1 Απριλίου 2006	ΕΒΔΟΜΑΔΑ-Πανόραμα Οικολογικών Ταινιών	ΣΕΠΙ	Λ
Απρίλιος 2006	Ημερίδα και Αγορά για τον Βιολογικό μου Κήπο	ΣΕΠΙ	
6-9 Απριλίου 2006	Εξόρμηση στον Αμβρακικό, Εκδήλωση για τη βράβευση από την Europa Nostra των αναστηλωτικών έργων σε μόνες του Νομού Πρεβέζης	ΣΕΠΙ/ΣΑΚ	
13 Απριλίου, 18:00	ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΣΕΠΙ	
28 Απριλίου – 1 Μαΐου 2006	Ταξίδι στη Σινασό της Καππαδοκίας	ΣΕΠΙ	
5 – 7 Μαΐου 2006	Διημερίδα για την προστασία του δομημένου περιβάλλοντος της Χίου, στη Χίο	ΣΕΠΙ/ΣΑΚ	
5 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος	ΣΕΠΙ	

Με * σημειώνονται οι εκδηλώσεις στις οποίες η υποστήριξη των μελών της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ κρίνεται καθοριστική.

Εκτός και αν αναγράφεται διαφορετικά, οι εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα στους χώρους της ΕΕ, Τριπόδων 28, Πλάκα (σταθμός μετρό Ακρόπολη). Για επιβεβαίωση ημερομηνιών καλέστε στα τηλέφωνα: 210 32 25 245 & 210 32 26 693. Λ = Εντεκτίρητο ανοιχτό • ΣΘΕΠ - Συμβούλιο Θεσμικού Πλαισίου, ΣΕΠΙ - Συμβούλιο Επικοινωνίας, ΣΑΚ - Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, ΣΦΥΠ - Συμβούλιο Φυσικού Περιβάλλοντος, ΣΠΕ - Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

ΔΗΛΩΣΤΕ ΕΓΚΑΙΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗ

Πληροφορίες στο
210 3225 245 εσ. 5

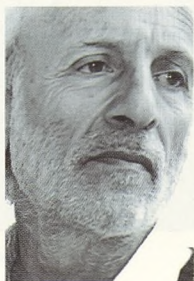
ΣΤΟΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟ
6-9 Απριλίου

ΣΤΗ ΣΙΝΑΣΣΟ
ΚΑΠΑΔΟΚΙΑΣ
28 Απρ.-1 Μαΐου

ΣΤΗ ΧΙΟ
5-7 Μαΐου

ΣΤΙΣ ΠΡΕΣΠΕΣ
16-18 Ιουνίου

ΤΑΙΡΙΑ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ
8-10 Σεπτ.

Ανταγωνιστικότητα και Περιβάλλον

του Κώστα Καρρά, Προέδρου της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σχεδόν καθημερινά διαβάζουμε για την συνεχώς μειωνόμενη ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Εύλογα λοιπόν ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών οργάνωσε μία διημερίδα για να εξετασθούν διάφορες πτυχές του προβλήματος. Μία απ' αυτές τιτλοφορήθηκε «Ανταγωνιστικότητα με Σεβασμό για το Περιβάλλον». Προήδρευσε ο κ. Ευθύμιος Βιδάλης, Διευθύνων Σύμβουλος της μεταλλουργικής εταιρείας S&B. Μου ζητήθηκε να ετοιμάσω την κύρια εισήγηση, η οποία ήδη έχει καταχωρηθεί στην ιστοσελίδα μας (www.ellinikietairia.gr). Εδώ θα θίξω μόνον ελάχιστα από τα

“Οι επιχειρήσεις, όμως, σπάνια μπορούν να αντεπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό, εάν η κρατική διοίκηση δεν συνεισφέρει θετικά στους χώρους της ευθύνης της, όπως είναι η χωροταξία, η παιδεία, και η διαχείριση των δημοσιονομικών”

κύρια σημεία της που σχολιάσθηκαν στη συνέχεια από έγκριτα μέλη της επιχειρηματικής κοινότητας και άλλους ειδικούς. Ο τίτλος που επιλέχθηκε υπονοεί μια διάκριση και μάλιστα μια μη

συμβατότητα, διαμάχη μεταξύ του στόχου της ανταγωνιστικότητας και του σεβασμού για το περιβάλλον. Το κύριο επιχείρημά μου, αντίθετα, ήταν ότι ενώ σαφώς υπάρχει διάκριση, και συχνά επίσης ένταση, διαπιστώνεται ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, (όπως με τη μείωση κατανάλωσης ενέργειας, νερού και άλλων πρώτων υλών, που ήδη βρίσκονται ή θα βρίσκονται σε ανεπάρκεια με επακόλουθο την αύξηση τιμών, ή όπως με την εκπομπή ρύπων, εάν αυτές επιφέρουν οικονομικό κόστος), όπου υπάρχει όχι αντίθεση αλλά συνέργια. Η πρόσφατη επιτυχία Ιαπωνικών αυτοκινητοβιομηχανιών, όπως της Toyota και της Honda, με τα υβριδικά αυτοκίνητα, συγκρίθηκαν με την αποτυχία ενός κολοσσού όπως της General Motors να ανταποκριθεί ευέλικτα στην επερχόμενη ενεργειακή κρίση κατά το μακρό διάστημα από τις προηγούμενες βραχυχρόνιες αυξήσεις του 1973 και 1979 μέχρι σήμερα.

Έτσι η αναζήτηση της ανταγωνιστικότητας στον σημερινό ανεπτυγμένο κόσμο σε αρκετά και βασικά σημεία

περιλαμβάνει όχι απλώς την έννοια του σεβασμού για το περιβάλλον, αλλά επίσης, μια έννοια περισσότερο ανεπτυγμένη, την ενσυνείδητη εξυπηρέτηση περιβαλλοντικών στόχων. Οι ελληνικές επιχειρήσεις, και γενικότερα η Ελληνική οικονομία, ακριβώς για να είναι ανταγωνιστικές πρέπει να επενδύουν στο περιβάλλον και στην φιλοπεριβαλλοντική τεχνολογία.

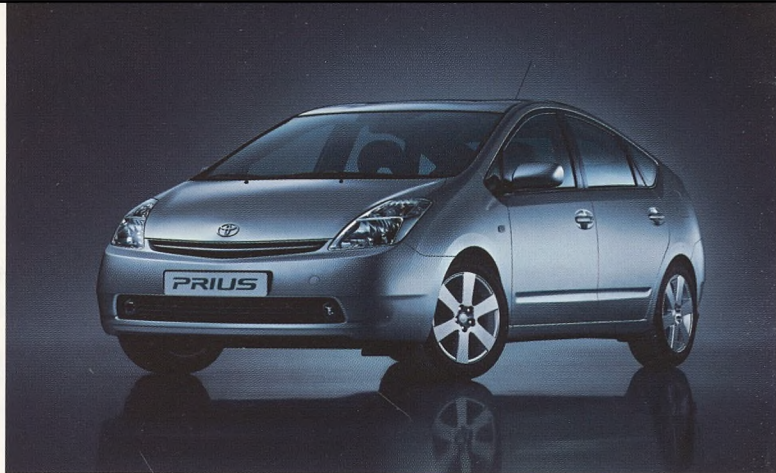
Οι επιχειρήσεις, όμως, σπάνια μπορούν να αντεπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό, εάν η κρατική διοίκηση δεν συνεισφέρει θετικά στους χώρους της ευθύνης της, όπως είναι η χωροταξία, η παιδεία, και η διαχείριση των δημοσιονομικών. Σχετικά με το τελευταίο, ο δανεισμός για την κάλυψη καταναλωτικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων ζημιώνει την ανταγωνιστικότητα και προσβάλλει τη βασική αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, ότι δηλαδή καμία γενεά δεν πρέπει να καταναλίσκει πόρους με τέτοιο τρόπο που να υποθηκεύει τις δυνατότητες των παιδιών της.

Ένας άλλος τομέας, όπου η επιδίωξη για ανταγωνιστικότητα και για ποιότητα περιβάλλοντος μπορούν να συμπλέουν, είναι η φορολογική πολιτική, όπου απαιτείται μία μείωση του φορολογικού βάρους στην εργασία (όπως στις εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων) και μια αύξηση της φορολογίας εκείνων των πρώτων υλών των οποίων είναι λογικό να αναμένεται μελλοντικά η ανεπάρκεια, με αποτέλεσμα την απόκτηση ή ανάπτυξη πιο ανεπτυγμένων και φιλοπεριβαλλοντικών τεχνολογιών.

Έτσι η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος, που οι Έλληνες καταναλώνουμε αφειδώς δεν μπορεί παρά να ανέβει όταν η τιμή του δείκτη εκπομπών Αερίων Φαινομένου Θερμοκηπίου ανά μονάδα ΑΕΠ για την Ελλάδα το 2003, ήταν περίπου 1100 τόνοι CO₂ ανά € 100 δηλαδή ο υψηλότερος μεταξύ των 15 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου ο μέσος όρος ήταν 607 τόνοι, ενώ για το σύνολο των 25 χωρών ήταν 536 τόνοι.

Τέλος η Διοίκηση φέρει την ευθύνη της όποιας διοικητικής ανεπάρκειας που οδηγεί συνάμα σε μείωση ανταγωνιστικότητας και σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος ▶

Toyota Prius υβριδικό & φιλικό στο περιβάλλον

Το υβριδικό αυτοκίνητο Prius της Toyota.

Η ιδέα για τα υβριδικά αυτοκίνητα είναι παλιά: να εκμεταλλευτούμε ό,τι καλύτερο έχουν να προσφέρουν 2 πηγές κίνησης, ένας βενζινοκινητήρας και ένας ηλεκτροκινητήρας, εγκατεστημένοι μαζί σε ένα αυτοκίνητο. Η πρώτη πατέντα για υβριδικό αυτοκίνητο κατατέθηκε κιόλας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αλλά χρειάστηκαν 100 χρόνια μέχρι να εμφανιστεί το πρώτο υβριδικό αυτοκίνητο μαζικής παραγωγής, το Toyota Prius. Η είσοδός του στην αγορά συνέπεσε με την υπογραφή

► Από την προηγούμενη σελίδα

λοντος. Ασφαλώς ένα τμήμα του προβλήματος προέρχεται από την συγχώνευση του ΥΧΟΠ με το Υπουργείο Δημοσίων Έργων, το 1985, και ένα ακόμα μεγαλύτερο από το κόστος που επιφέρει στην ελληνική οικονομία η εκτεταμένη διαφθορά, ένα μετασθμμανικής μορφής χαράτσι που επιβαρύνει και την ανταγωνιστικότητα και την ποιότητα του περιβάλλοντος με ένα δυσβάσταχτο φορτίο, που μόνο ζημιά προκαλεί στο κοινωνικό σύνολο.

Συμπερασματικά θα μπορούσε κανείς να σκιαγραφήσει ένα ολόκληρο πρόγραμμα διοικητικής μεταρρύθμισης και επιχειρηματικής δραστηριότητας με βάση ένα κοινό όραμα για μια φιλοπεριβαλλοντική και συνάμα ανταγωνιστική κοινωνία. Ιδιαίτερα δε όταν δύο από τα κυριότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας, δηλαδή η φύση με την απaráμλλη της βιοποικιλότητα αλλά και τα μνημεία και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, απαιτούν συγκεκριμένες πολιτικές για τη χωροταξία και το περιβάλλον.

Η πρόκληση είναι μεγάλη και άμεση. Είναι ευτύχημα, όμως, που μας δόθηκε η ευκαιρία αυτή να τονίσουμε ότι σήμερα η επιδίωξη της ανταγωνιστικότητας και του σεβασμού για το περιβάλλον συστρατεύονται στη χώρα μας. Αντίθετα οι τεράστιες ελλείψεις της Διοίκησης είναι εκείνες που έχουν αναγκάσει τις οργανώσεις περιβάλλοντος σε συνεχή αγώνα και το Συμβούλιο της Επικρατείας σε αποφάσεις που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία ανακηρύσσεται μεν από το ίδιο το Σύνταγμα των Ελλήνων, αλλά συχνά αντιμετωπίζεται με ελάχιστο σεβασμό από τη Διοίκηση.

του Πρωτοκόλλου του Κιότο στην ομώνυμη Ιαπωνική πόλη, το 1997.

Το Prius πρώτης γενιάς απέδειξε ότι η νέα τεχνολογία ήταν αξιόπιστη και ότι το αυτοκίνητο είχε την αποδοχή του παγκόσμιου κοινού. Αυτό επέτρεψε στην Toyota να συνεχίσει την εξέλιξη του, και όταν το 2003 παρουσίασε τη δεύτερη γενιά του Prius, φάνηκαν ακόμα καλύτερα τα πολλαπλά οφέλη της υβριδικής τεχνολογίας. Το Prius έγινε ακόμα πιο φιλικό στο περιβάλλον, με την κατανάλωση να πέφτει στο σπαρτιατικό 4,3 λίτρα/100 χλμ, αλλά, εξ ίσου σημαντικό, κατάφερε να διακριθεί με βάση τα κριτήρια ενός συμβατικού αυτοκινήτου. Έγινε πιο όμορφο, πιο γρήγορο (1-100 χ.α.ω. σε 11"), πιο άνετο και πιο ασφαλές (5 αστέρια στο τεστ πρόσκρουσης NCAP).

Η ανταπόκριση του κοινού αλλά και του τύπου υπήρξε ενθουσιώδης. Το Prius κέρδισε τον τίτλο του Car of the Year 2005. Η ζήτηση ξεπέρασε κατά πολύ τη παραγωγική δυναμικότητα του εργοστασίου, παρά την αύξηση της κατά 50%, στις 180.000 μονάδες το χρόνο. Ταυτόχρονα και οι άλλες εταιρίες, που μέχρι τότε δεν είχαν εμπλακεί με τη νέα τεχνολογία, έσπευσαν να ανακοινώσουν τα δικά τους σχέδια για υβριδικά αυτοκίνητα.

Διαφαίνεται πλέον ότι η υβριδική τεχνολογία είναι η τεχνολογία του μέλλοντος που θα επιτρέψει στο αυτοκίνητο να συνεχίσει να παίζει το ρόλο του ως βασικό μέσο ατομικής κινητικότητας, ενώ θα ανταποκρίνεται και στις περιβαλλοντικές προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα.

Οι επιδόσεις του Prius

Το Prius, με βάση τα επίσημα στοιχεία, είναι σήμερα το φιλικότερο στο περιβάλλον αυτοκίνητο που κυκλοφορεί στην Ελλάδα. Η κατανάλωση καυσίμου και οι εκπομπές καυσαερίων είναι χαμηλότερες ακόμα και από τα πιο μικρά αυτοκίνητα της Ελληνικής αγοράς. Μάλιστα, συγκρινόμενο με ένα ισοδύναμο απόδοσης και μεγέθους συμβατικό αυτοκίνητο (όπως π.χ. το Toyota Avensis), η διαφορά φτάνει μέχρι και 50%.

Η οικονομία στα καύσιμα, μαζί με την 8ετή εγγύηση που καλύπτει όλο το αυτοκίνητο και την απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας εξασφαλίζουν στον ιδιοκτήτη του, όχι μόνο μια θετική συνεισφορά στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της Ελλάδας, αλλά και μια οικονομία στα έξοδα του αυτοκινήτου που με τις σημερινές τιμές βενζίνης ανέρχεται σε €1000/χρόνο.

Μ. Τσοσκούνογλου
Δ/ντης Τομέα Περιβάλλοντος Toyota Hellas

Βιοκλιματική Αρχιτεκτονική, Αρχές, Εφαρμογές και Προοπτικές

Ολοκληρώθηκε η δίμηνη σειρά διαλέξεων-μαθημάτων για τη 'Βιοκλιματική Αρχιτεκτονική, Αρχές, Εφαρμογές και Προοπτικές' που στόχο είχε την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από το θέμα της αειφόρου ανάπτυξης του δομημένου περιβάλλοντος.

Η σειρά των διαλέξεων είχε μεγάλη επιτυχία καθώς ξεπέρασε τις προσδοκίες της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ως προς τον αριθμό των συμμετοχών.

Είχε ενδιαφέρον πως το κοινό αποδείχτηκε εξαιρετικά ομοιογενές στο μεγαλύτερο του ποσοστό: μηχανικοί και ιδιαίτερα αρχιτέκτονες μηχανικοί, είτε φοιτητές, ή επαγγελματίες με εμπειρία που θέλουν να εμβαθύνουν στο χώρο του βιοκλιματικού σχεδιασμού.

Η διάρθρωση των μαθημάτων οργανώθηκε σε τρεις βασικές ενότητες:

Α. Απόδοση ορισμών, επικρατούσες βασικές θεωρίες, εφαρμογές βιοκλιματικού σχεδιασμού από το διεθνή χώρο, αντιστοιχίες με τοπική και παραδοσιακή αρχιτεκτονική, ανακύκλωση και επανάχρηση υλικών και διάκριση μεταξύ ενεργητικών συστημάτων σχεδιασμού.

Β. Παρουσιάσεις έργων από αρχιτέκτονες, που κάλυψαν ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών χρήσεων: πολυκατοικίες και αστικές μονοκατοικίες, εξοχικές κατοικίες, θρησκευτικά και εκπαιδευτικά κτήρια, κτήρια γραφείων και βιομηχανικά κτήρια, επεμβάσεις σε υφιστάμενα κελύφη και σε πο-

Βιοκλιματικό κτίριο

λεοδομικά σύνολα, και Γ. Οικονομικοί παράμετροι και προοπτικές, σε εθνικές στρατηγικές ανάπτυξης ήπιων μορφών ενέργειας, καθώς και σε προγράμματα επιδοτήσεων.

Μοιράστηκε ένα ερωτηματολόγιο στο τέλος των διαλέξεων που απέδειξε πως πράγματι καλύφτηκε ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα θεμάτων με σφαιρικές παρουσιάσεις εκ μέρους των ομιλητών.

Το βασικό αίτημα που προέκυψε από το ερωτηματολόγιο με δεδομένο την ειδικότητα της πλειοψηφίας των ακροατών είναι να υπάρξει μία πιο εξειδικευμένη σειρά με έμφαση, από τη μία στην θεωρητική ανάλυση των παραμέτρων του βιοκλιματικού σχεδιασμού, και από την άλλη στην εκπαίδευση σε πρακτικά θέματα όπως ανάλυση εφαρμογών και παρουσίαση υπολογιστικών προγραμμάτων θερμικών και άλλων προσομοιώσεων.

Ελπίζουμε στο μέλλον να πραγματοποιήσουμε μία σειρά μαθημάτων με τόσο εξειδικευμένη θεματολογία που όμως απαιτεί πολύ μεγαλύτερη δέσμευση από πλευράς χρόνου και διάρκειας για να καλύψει όλα τα θέματα. Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους ομιλητές που παρ'

όλες τις αυξημένες υποχρεώσεις τους- ανταποκρίθηκαν με μεγάλη διάθεση στην πρόσκληση να συμμετάσχουν εθελοντικά στη σειρά των διαλέξεων.

Έλενα Σταυροπούλου
Αρχιτέκτονας

Βραβεία EUROPA NOSTRA

Η αναστήλωση των μονών Αγίας Πελαγίας Καστροσυκιάς και Φανερωμένης Λεκατσά της Ιεράς Μητρόπολης Πρεβέζης βραβεύτηκαν, τον Ιούνιο 2005, ύστερα από πρόταση του ΣΑΚ, με Δίπλωμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την **Europa Nostra**. Τα μέλη της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, κ. **Σταύρος Μαμαλούκος** και κα **Αναστασία Καμπόλη-Μαμαλούκου**, και οι συνεργάτες τους είναι οι μελετητές και επιβλέποντες αρχιτέκτονες των έργων που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 1999-2001 με χρηματοδότηση από την Ιερά Μητρόπολη Πρεβέζης και το ΥΠΠΟ.

Η Μονή Φανερωμένης είναι ένα μικρό οικοδομικό συγκρότημα του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα. Το καθολικό κτίστηκε το 1774, είναι μονόχωρο, ξυλόστεγο, με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες. Η Μονή της Αγίας Πελαγίας περιλαμβάνει το καθολικό που αποτελεί έναν απλό τετρακίονιο σταυροειδή εγγεγραμμένο ναό του 1795, τα παλαιά κελιά του 1904 και ένα νεότερο κτήριο που αναμορφώθηκε.

Μονή Αγίας Πελαγίας Καστροσυκιάς

Μονή Φανερωμένης Λεκατσά

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ θα διοργανώσει με την Ι. Μητρόπολη Πρεβέζης εκδήλωση για τη βράβευση η οποία προγραμματίζεται για τις 8 Απριλίου 2006. Με την ευκαιρία η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ διοργανώνει μια τριήμερη εκδρομή για να επισκεφτούμε τους σημαντικούς υγρότοπους του Αμβρακικού και τα σπουδαία μνημεία της περιοχής.

Συμβούλιο
Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Καλά νέα για το κτήριο του 5^{ου} Γυμνασίου Κατερίνης

Το κτήριο του 5^{ου} Γυμνασίου Κατερίνης κτίστηκε στα τέλη του 19^{ου}-αρχές 20^{ου} αιώνα για να στεγάσει διοικητικές υπηρεσίες των Οθωμανών. Το 1915, λίγα χρόνια μετά την απελευθέρωση της πόλης, άρχισε η λειτουργία του ως Γυμνασίου, η οποία συνεχίζεται έως σήμερα. Το 1991, το Υπουργείο Πολιτισμού χαρακτήρισε το κτήριο μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο του «έργο τέχνης και ιστορικό διατηρητέο μνημείο γιατί αποτελεί

αξιόλογο δείγμα δημοσίου κτηρίου της περιόδου της Τουρκοκρατίας με αντιπροσωπευτικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής της εποχής του και είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με τις μνήμες όχι μόνο των κατοίκων της πόλης αλλά και ολόκληρου της περιοχής».

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ιστορικό αυτό κτήριο αποτελεί ένα από τα λιγοστά πια παλαιά κτήρια της Κατερίνης, αφού ογκώδεις πολυκατοικίες έχουν

ανεγερθεί παντού όπως επίσης και τον μοναδικό σχετικά μεγάλο δημόσιο χώρο αφού ελάχιστοι είναι πια οι ελεύθεροι χώροι και οι χώροι πρασίνου της πόλης. Παρ' όλα αυτά ο Δήμος αποφάσισε την ανέγερση πολυώροφου πολιτιστικού κέντρου στην αυλή του σχολείου. Η απόφαση αυτή προκάλεσε την αντίδραση της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και του ίδιου του σχολείου το οποίο έστειλε

Κύρια όψη 5^{ου} Γυμνασίου Κατερίνης.

επιστολές διαμαρτυρίας. Ζήτησε τη συμπαράσταση του ΣΑΚ. Το ΣΑΚ αγκάλιασε το θέμα και έστειλε στο σχολείο οδηγίες και υλικό με την ελληνική νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις για την προστασία των μνημείων καθώς επίσης επιστολή προς το ΚΑΣ ζητώντας να μη δοθεί άδεια ανέγερσης νέας κατασκευής στον αύλειο χώρο. Οι προσπάθειες των καθηγητών και μαθητών του σχολείου είναι αξιομνημόνευτες. Το ΚΑΣ συνεδρίασε τον Οκτώβριο 2005 και δεν ενέκρινε την υποβληθείσα από τον Δήμο μελέτη ανέγερσης κτηρίου, το οποίο όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η απόφαση είναι υπερβολικά ογκώδες, επιβαρύνει το μνημείο, καταργεί τον αύλειο ελεύθερο χώρο και δε συνάδει με την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και την κλίμακα του διατηρητέου.

Για το ΣΑΚ
Ειρήνη Γρατσιά

«Φύση χωρίς Σύνορα» –ένα πρότυπο διακρατικό πρόγραμμα

Κατόπιν πρωτοβουλίας του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, πραγματοποιήθηκε από τις 23 Σεπτεμβρίου έως τις 2 Οκτωβρίου 2005 στα Αβδηρα Ξάνθης ένα πρότυπο διακρατικό πρόγραμμα με τίτλο «Φύση χωρίς Σύνορα» που

χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Youth της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς. Συμμετείχαν 23 νέοι από 18 έως 25 χρονών από την Ελλάδα, την Τουρκία (YOUTH ASSOCIATION FOR HABITAT AND AGENDA 21), την Κύπρο (CYMEPA) και τη Γαλλία (ASSOCIATION U MARINU). Οι νέοι φιλοξενήθηκαν στις κατασκηνώσεις του Δήμου Αβδήρων. Επισκέφτηκαν βιοτόπους (Νέστος ποταμός, οροσειρά Ροδόπης, λίμνη Βιστωνίδας, Πόρτο Λάγος), συμμετείχαν σε οικολογικά παιχνίδια και παρακολούθησαν διαλέξεις για το φυσικό περιβάλλον και τη βιωσιμότητά του. Το πρόγραμμα έφερε τους νέους πιο κοντά στην ιδέα της ενωμένης Ευρώπης μέσα από

τη διαπολιτισμική προσέγγιση και συνύπαρξη. Οι συμμετέχοντες ενθουσιάστηκαν με το «Φύση χωρίς Σύνορα», δημιούργησαν νέες φιλίες, έμαθαν πολλά για τα ήθη, τα έθιμα, την νοοτροπία των άλλων λαών κι έφυγαν με την υπόσχεση ότι θα ξανασυναντηθούν σε ανάλογη δραστηριότητα. Η επιτυχία του προγράμματος οφείλεται στη Λύδια Παυλοπούλου, συντονίστρια, στην Τοπική Επιτροπή της Ξάνθης και στο μέλος της Ορέστη Μπόσκο καθώς και στον Δημήτρη Καλαϊτζίδη, Πρόεδρο του ΣΠΕ, τους οποίους και ευχαριστούμε θερμά.

Δημήτριος Δημόπουλος

Οικολογικό παιχνίδι

Μύλος Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη στη Θεσσαλονίκη

Το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ εκφράζει την έντονη ανησυχία του για την τύχη του συγκροτήματος του Μύλου Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη στη Θεσσαλονίκη.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ενδιαφέρεται έντονα για την τύχη του Μύλου Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη, καθώς ήταν ο φορέας ο οποίος αξιολόγησε τη θετική παρέμβαση, που υλοποιήθηκε κατά το διάστημα 1991-1992 στο ιστορικό αυτό βιομηχανικό συγκρότημα από τους ιδιώτες επενδυτές μετά την παύση της αρχικής χρήσης του ως μύλος. Η υποστήριξη αυτή είχε σαν αποτέλεσμα τη βράβευσή του από την EUROPA NOSTRA, το 1993.

Στις αρχές του 2005 έτους η υπόθεση του χαρακτηρισμού των κτηρίων του συγκροτήματος ως μνημείων είχε αίσια έκβαση μετά την ομόφωνη γνωμοδότηση του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Κ. Μακεδονίας για το χαρακτηρισμό οκτώ από τα ένδεκα συνολικά κτήρια του παρπάνω συγκροτήματος.

Μετά από αυτήν τη γνωμοδότηση όμως δεν εκδόθηκε η σχετική απόφαση από τον Υπουργό Πολιτισμού, ο οποίος παρέπεμψε το θέμα στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Κατά την συζήτηση του θέματος στις αρχές του Δεκεμβρίου ο χαρακτηρισμός κτηρίων του συγκροτήματος, ως μνημείων,

περιορίστηκε μόνο σε τρία κτήρια, με αποτέλεσμα να μην χαρακτηριστούν μια σειρά σημαντικών κτηρίων-αποθηκών, που οριοθετούν την εσωτερική δομή του συγκροτήματος και του προσδίδουν τον χαρακτήρα του βιομηχανικού συνόλου. Η «ευαίσθητη και ευφάνταστη αυτή παρέμβαση που αναβίωσε τότε ένα εγκαταλειμμένο βιομηχανικό συγκρότημα» (όπως αναφέρεται στην αιτιολόγηση της απόφασης βράβευσης) έγινε χωρίς την υποστήριξη των τότε επενδυτών από κανένα ιδιωτικό ή κρατικό φορέα. Ο Μύλος Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη αποτέλεσε στη συνέχεια παράδειγμα προς μίμηση για όλη την Ελλάδα και έγινε γνωστός και στο εξωτερικό.

Μετά τα παραπάνω και με τη βεβαιότητα ότι δεν θα θελήσει το Υπουργείο Πολιτισμού να συνηγορήσει στην έκδοση μίας απόφασης που θα σημαίνει την σε μεγαλύτερη έκταση απαξίωση του βιομηχανικού συγκροτήματος από αυτήν που συνέβη με την πυρκαγιά του Αυγούστου του 2004, καλούμε το Υπουργείο να συμβάλει στην επανεξέταση του θέματος από το Κ.Σ.Ν.Μ. με στόχο την προστασία του ιστορικού αυτού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης ως συνόλου.

Βασίλης Κονιόρδος,
Βιβιάννα Μεταλληνού

ΝΑΟΣ ΑΓΡΟΤΕΡΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΣΤΟ ΜΕΤΣ

Στην περιοχή Αρδηττού, Μετς, στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλα βρίσκονται τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, τμήμα του παρλίσιου τοπίου, και μεγάλο υστερορωμαϊκό νεκροταφείο. Ο ιωνικός ναός, κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη, αρχιτέκτονα του ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Το 1964 πάρθηκε η πρώτη απόφαση απαλλοτρίωσης του χώρου. Παρά τις επανειλημμένες αποφάσεις του ΚΑΣ για αναγκαστική απαλλοτρίωση καμία δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Το 2004 το θέμα αναπέμφθηκε στο ΚΑΣ με απόφαση του υφυπουργού πολιτισμού κ. Πέτρου Τατούλη με τον τίτλο «Εγκριση η μη οικοδόμησης στο προαναφερθέν οικοδομικό τετράγωνο», για πρώτη φορά δηλαδή μετά από σαράντα χρόνια το θέμα τέθηκε όχι ως απαλλοτρίωση η μη του οικοδομικού τετραγώνου, αλλά

ως θέμα οικοδόμησης.

Το 2005 το θέμα ξανα συζητήθηκε ως έγκριση ή μη καθαίρεσης υφιστάμενων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας. Το ΣΑΚ έχει εκφράσει επανειλημμένα με επιστολές τη θέση του υπέρ της απαλλοτρίωσης λόγω της μεγάλης αξίας του αρχαιολογικού αυτού χώρου,

Κατάλοιπα του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, 2005.

καθώς επίσης υπέρ της άμεσης αποζημίωσης των ιδιοκτητών που εδώ και πολλά χρόνια ταλαιπωρούνται άδικα. Τον τελευταίο χρόνο συμμετείχε με παράσταση στις συνεδριάσεις του ΚΑΣ και στην αυτοψία που αυτό πραγματοποίησε στον χώρο. Στην τελευταία συνεδρίαση του ΚΑΣ αποφάσιστηκε η καθαίρεση των κτισμάτων και η διεξαγωγή της ανασκαφής. Ελπίζουμε η απόφαση αυτή να ανοίξει το δρόμο για την απαλλοτρίωση και ανάδειξη του χώρου και ότι η καθαίρεση των κτισμάτων δεν θα γίνει με μηχανικά μέσα, προκειμένου να σωθεί και να τεκμηριωθεί το αρχαίο υλικό που βρίσκεται σε αυτά.

Για το ΣΑΚ
Ειρήνη Γρατσία

Μνήμη & Τιμή στον Γιάγκο Πεσμαζόγλου

Η Τράπεζα της Ελλάδος και η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ την 25-10-05 διοργάνωσαν διάλεξη στο πλαίσιο εκδήλωσης μνήμης και τιμής του Γιάγκου Πεσμαζόγλου. Κεντρικός ομιλητής ο διακεκριμένος επιστήμονας, οικονομολόγος, π. Ευρωβουλευτής και μέλος της Πολιτικής Γραμματείας του Συνασπισμού της Αριστεράς των Κινήματων & της Οικολογίας, κ. Μιχάλη Παπαγιαννάκη, με θέμα την «Ευρωπαϊκή εννοποίηση και βιώσιμη ανάπτυξη: Το ρεαλιστικό όραμα και οι αδιέξοδες αντιδράσεις».

Πρώτος μίλησε ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικόλαος Γκαργκάνας, ο οποίος αναφέρθηκε στην ακαδημαϊκή σταδιοδρομία του Γιάγκου Πεσμαζόγλου, που κορυφώθηκε το 1967 με την εκλογή του ως Καθηγητή της Πολιτικής Οικονομίας στην Αθήνα, στις καίριες θέσεις που ανέλαβε στο διοικητικό και κυβερνητικό μηχανισμό της χώρας, στη σημαντική του θητεία στην Τράπεζα της Ελλάδος, στην αγωνιστική του δράση την περίοδο της δικτατορίας, και τέλος, στη πολιτική του σταδιοδρομία, ως Υπουργός των Οικονομικών, αρχηγός κόμματος και αργότερα ως ευρωβουλευτής. Ο Γ. Πεσμαζόγλου, τόνισε ο κ. Γκαργκάνας, ως μέλος της Ακαδημίας Αθηνών από το 1992 και Πρόεδρός της το 1996, κατέκτησε υψηλό επίπεδο σεβασμού για την επιστημοσύνη, το ήθος και την ανιδιοτελή προσφορά του στο δημόσιο βίο.

Στην συνέχεια, ο Πρόεδρος της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ κ. Κώστας Καρ-

Ο κ. Παπαγιαννάκης. Μέλος της Πολ. Γραμματείας του ΣΥΝ

ράς αναφέρθηκε στη σημαντική δράση του επίτιμου και αγαπημένου μέλους μας Γ. Πεσμαζόγλου, κατά την πρώιμη ιδίως περίοδο της ίδρυσης της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, και ιδιαίτερα για την αποφασιστική του συμβολή στον αγώνα κατά της χωροθέτησης τσιμεντοβιομηχανίας στα Μέθανα. Βασικής σημασίας, τόνισε, ήταν η συμβολή του Γ. Πεσμαζόγλου στον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της χώρας από τις αρχικές διαπραγματεύσεις για την Συμφωνία Σύνδεσης μέχρι την υπηρεσία του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η ομιλία του κ. Καρρά έκλεισε με αναφορά στους επί μία δεκαετία αγώνες του Μιχάλη Παπαγιαννάκη στην Επιτροπή Περιβάλλοντος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για «ένα καλύτερο και υγιέστερο περιβάλλον».

Ο κ. Παπαγιαννάκης υποστήριξε ότι η «βιώσιμη ανάπτυξη», με

Ο Διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος, κ. Γκαργκάνας

Το Καθολικό της Αγίας Κυριακής στην

Το έργο αναστήλωσης του Καθολικού της Αγίας Κυριακής στην Παλιαχώρα της Αίγινας που πραγματοποίησε το ΣΑΚ ολοκληρώθηκε με την εκδήλωση στον αύλειο χώρο του μικρού μοναστηριού το Σάββατο, 22 Οκτωβρίου 2005. Η γιορτή έγινε σε συνεργασία με την ΠΑΝΑΙΓΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΠΕ) για τη διάσωση της Παλιαχώρας και είχε σαν στόχο να ενημερωθεί η τοπική κοινωνία για το έργο και το μνημείο και να τιμηθούν ο βασικός χορηγός του έργου, το Ίδρυμα «Σταύρος Σ. Νιάρχος», και όλοι όσοι συνέβαλαν σε αυτό.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τον Αγιασμό και εσπερινό που τέλεσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης κ.κ. Εφραίμ. Οι ψαλμωδίες που ακούστηκαν ξανά μέσα στον ναό ύστερα από πολλά χρόνια δημιούργησαν μια κατανυκτική ατμόσφαιρα που έμεινε ανεξίτηλη στην καρδιά όλων. Ακολούθησαν οι χαιρετισμοί και οι ομιλίες των υπευθύνων του έργου. Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ.κ. Εφραίμ, που πρόσφερε από την αρχή την ηθική και υλική υποστήριξή του για το έργο, κατά τη διάρκεια του χαιρετισμού του τόνισε τη σημασία της αναστήλωσης για την τοπική κοινωνία και μοιράστηκε με τον κόσμο ενθυμήσεις από τη δεκαετία του 1960 όταν ακόμη στη μονή ζούσε μία μοναχή. Ο κ. Κώστας Καρράς αναφέρθηκε στην ανάγκη της συμμετοχής των πολιτών και των τοπικών φορέων στην προστασία και την οικονομική

όποιον ορισμό κι αν δώσουμε, έχει εξελιχθεί σε Κεντρικό ζήτημα του δημόσιου διαλόγου και της διαμόρφωσης των επιμέρους πολιτικών, ότι έχει πάψει πια να αποτελεί περιθωριακή ενασχόληση και διαμαρτυρία. Αρκεί να παρακολουθήσει κανείς τη θέση που έχουν σήμερα στα ΜΜΕ πολιτικά ζητήματα όπως η εφαρμογή του Πρωτοκόλλου του Κιότο, οι λυματολάσπες και οι χωματερές, σοβαρά ζητήματα δημόσιας υγείας και ποιότητα ζωής των πολιτών... Τα ζητήματα αυτά περιπλέκο-

νται και οξύνονται μέσα στις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποίησης. Η πολιτικά και κοινωνικά ανεξέλεγκτη ανάπτυξη περιθωριοποιεί την έγνοια για το φυσικό περιβάλλον και την ορθή χρήση των πόρων. Οι απειλές και οι προβολές αποκτούν πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα επέκτασης τους, υπάρχει μεγαλύτερη αδιαφάνεια των διαδικασιών. Ήδη από πολλές πλευρές αναδύεται το επιτακτικό αίτημα για παρεμβάσεις, προληπτικού ή κατασταλτικού χαρακτήρα, δηλαδή για άσκηση

μιας ουσιαστικής πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο, παράλληλα με την εθνική και περιφερειακή πολιτική.

Όμως πολιτική σε αυτά τα ζητήματα όπως και σε άλλα (παγκόσμια ανάπτυξη και βοήθεια, μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα...) δεν μπορεί να ασκηθεί αξιόπιστα, αποτελεσματικά και με συνέχεια, χωρίς «νομιμοποίηση», κατά προτίμηση δημοκρατική, που προκύπτει από κάποια μορφή συγκροτημένης εξουσίας, με θεσμούς και κανό-

νες, με συμμετοχή και διαδικασίες συναίνεσης. Σήμερα το μόνο «μοντέλο» τέτοιας υπερεθνικής οργάνωσης και άσκησης, εν μέρει τουλάχιστον, πολιτικής είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, με όλα τα προβλήματα που γνωρίζει στην πορεία της πολιτικής της ενοποίησης. Η Ε.Ε. μπορεί ήδη και ασκεί αποτελεσματική πολιτική (όπως σχετικά με την έγκριση του Πρωτοκόλλου του Κιότο...) και πολιτικά ενωμένη θα το μπορέσει περισσότερο, επηρεάζοντας τις εξελίξεις, συνάπτοντας συμφωνίες και συμμαχίες, εργαζόμενη για την οικοδόμηση παγκόσμιων θεσμών και κανόνων διεύθυνσης της παγκοσμιοποίησης, ανάμεσα στα άλλα και σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι αντιδράσεις που ανακόπτουν σήμερα την πορεία αυτή στο όνομα του «ρεαλισμού», οικονομικού ή εθνικού, υπηρετούν τη λιγότερο...ρεαλιστική αντίληψη για το μέλλον του κόσμου, μια και σήμερα κανείς δεν ισχυρίζεται σοβαρά ότι είναι δυνατό ο κόσμος να συνεχίσει να αναπτύσσεται με τον ίδιο τρόπο, με τις ίδιες σχέσεις ανάμεσα μας και ανάμεσα σε μας και το περιβάλλον μας....

Η εκδήλωση στην κατάμεστη αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων έκλεισε με δεξίωση που παρέθεσε η Τράπεζα της Ελλάδος.

Β.Λ.

Αίγινα λειτουργεί και πάλι

υποστήριξη των έργων συντήρησης των μνημείων και ευχαρίστησε το Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος για τη δωρεά του που κάλυψε το κόστος της αποκατάστασης και την ΠΕ για την οικονομική της υποστήριξη. Η κ. Χάρης Καλλιγιά μίλησε για το ίδιο το έργο και τη σπουδαιότητα των ποιοτικών αναστηλώσεων και ευχαρίστησε όλους τους συντελεστές. Σημαντικούς χαιρετισμούς επίσης απηύθυναν ο κ. Χαράλαμπος Πέννας, διευθυντής της 2^{ης} ΕΒΑ που είχε την ευθύνη για την Αίγινα κατά το μεγαλύτερο διάστημα που προχωρούσε η αναστήλωση, η κ. Ελένη Τσοφοπού-

ΦΩΤΟ: ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

λου, διευθύντρια της 1^{ης} ΕΒΑ, ο εκπρόσωπος του Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος» κ. Αγγελάκος, η συντηρήτρια κ. Αλίκη Σημαντώνη, ο δήμαρχος Αίγινας κ. Δημήτρης Μούρτζης και ο αρχιτέκτων μελετητής του έργου κ. Πάνος Τσακόπουλος.

Η Παναγινητική Επιτροπή με το τέλος της λειτουργίας πρόσφερε κέρασμα σε όλους τους παρευρισκομένους, Αιγινίτες, μέλη και φίλους της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ και εκπροσώπους του Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος». Αξίζει να αναφερθεί ότι μετά από πολλά χρόνια ξαναχτύπησε καμπάνα στο μικρό μοναστήρι του 17^{ου} αιώνα. Ήταν η καμπάνα που κατασκευάστηκε στο παλιό χυτήριο του Αναστασιάδη στη Σύμη και προσφέρθηκε από τα μέλη του ΣΑΚ.

Για το ΣΑΚ, Ειρήνη Γρατσία

Από αριστερά: Εκπρόσωποι του Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος» κ.κ. Δαγρέ, Μαραβέλιας, Αγγελάκος, Μητροπολίτης Εφραίμ, Χάρης και Αλέξανδρος Καλλιγιάς.

Συζήτηση για το Πρωτόκολλο του Κιότο

και τα προβλήματα εφαρμογής του

Η ανοιχτή αυτή συζήτηση έγινε μερικές ημέρες πριν παραιτηθεί ο κ. Γιάννης Παλαιοκρασάς (Γ.Π.) από πρόεδρος της ΔΕΗ και μία ημέρα πριν αναχωρήσει ο κ. Δημήτρης Λάλας (Δ.Λ.) για το Μόντρεαλ ως μέλος της Ελληνικής αντιπροσωπείας. Ο Δ.Λ. είναι επίσης Σύμβουλος για θέματα ενέργειας του κ. Γιώργου Παπανδρέου.

Κώστας Καρράς (Κ.Ι.Κ): Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ έχει δώσει προσοχή στις συνέπειες για την Ελλάδα του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Συνάμα αρχίζει η παγκόσμια προετοιμασία για τα επόμενα αναγκαία μέτρα

Δ.Λ.: Όντως από τη Δευτέρα ξεκινάει η 11^η συνάντηση των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης πλαίσιο για την κλιματική αλλαγή και η πρώτη συνάντηση των κρατών που έχουν προσυπογράψει το πρωτόκολλο του Κιότο. Όλες οι χώρες που έχουν υπογράψει τη σύμβαση δεν έχουν υπογράψει το Πρωτόκολλο του Κιότο. Αυτές που έχουν υπογράψει το Πρωτόκολλο του Κιότο όμως πλέον αρχίζουν να συζητούν δύο πράγματα, το πώς θα λειτουργήσει, μια που πλέον έχει τεθεί σε ισχύ, και τι θα γίνει μετά το 2012. Στο Πρωτόκολλο του Κιότο έχει συμφωνηθεί τι θα γίνει μεταξύ 2008 και 2012. Δεν έχει συμφωνηθεί τι θα γίνει μετά το 2012.

Κ.Ι.Κ: Ποιες είναι οι προβλέψεις, δεδομένου ότι πολύ μεγάλες χώρες όπως η Αμερική, η Κίνα και η Ινδία και μικρότερες όπως η Αυστραλία, δεν συμμετέχουν.

Δ.Λ.: Οι επόμενες αμερικανικές εκλογές θα γίνουν το 2008 και θα πρέπει να ξέρουμε το αργότερο μέχρι το 2010 πως θα λειτουργήσει το σύστημα μετά το 2012. Είναι δύσκολο από το 2009 μέχρι το 2010 οι ΗΠΑ να μπορέσουν, σε περίπτωση που όντως θεωρήσουν ότι θα πρέπει να συμμετάσχουν, να πείσουν τους κοινωνικούς τους εταίρους να αποδεχθούν μια σημαντική δέσμευση. Εντούτοις εκείνο που έχει γίνει τον τελευταίο χρόνο είναι ότι έχουν πλέον συνειδητοποιήσει όλοι ότι κάτι πρέπει να γίνει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πάντα το έλεγε.

Αλλά δεν μπορούμε να μειώσουμε τις παγκόσμιες εκπομπές εάν η Κίνα και η Ινδία δεν κάνουν κάτι. Δεν σημαίνει ότι θα σταματήσουν την ανάπτυξη τους, απλά ο τρόπος της ανάπτυξης τους θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να μην επαναλάβουν τα λάθη που κάναμε στη δική μας ανάπτυξη.

Κ.Ι.Κ: Ακόμα και αυτά που έχουν συμφωνήσει οι περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες δεν φαίνεται να τα επιτυγχάνουν, μεταξύ των η Ελλάδα που το 2005 περίπου έχει ήδη φθάσει το όριο της για το μέσον όρον μεταξύ 2008-2012.

Δ.Λ.: Εμείς γνωρίζαμε ότι θα ξεπερνούσαμε το στόχο μας μέχρι το 2005. Όλες οι προβλέψεις μας λέγανε ότι ακριβώς αυτό θα γίνει αλλά εφόσον τα μέτρα που έχουν περιληφθεί στο εθνικό πρόγραμμα

εφαρμοστούν σωστά και ως προς το τεχνικό τους κομμάτι και ως προς το χρονισμό τους τότε θα αρχίσει πλέον να σημειώνεται μια κάμψη των εκπομπών.

Κ.Ι.Κ: Από πότε?

Δ.Λ.: Από τα επόμενα έτη 2006/2007 έτσι ώστε να πετύχουμε το στόχο μας στην πενταετία 2008 -2012.

Γ.Π: Μιλάμε για τις συνολικές εκπομπές μαζί και με τις εκπομπές των μεταφορών?

Δ.Λ.: Όλα μαζί. Είμαστε μια από τις λίγες χώρες που καταστρώσαμε ένα εθνικό σχέδιο που μας δίνει τη δυνατότητα να επιτύχουμε το στόχο μας χωρίς να αγοράσουμε δικαιώματα απέξω.

Κ.Ι.Κ και Γ.Π: Αγοράζουμε.

Δ.Λ.: Δεν αγοράζουμε σαν κράτος.

Γ.Π: Ως ΔΕΗ αγοράζουμε.

Δ.Λ.: Ως ΔΕΗ πιθανόν να αγοράζετε αλλά σημειωτέον ότι τις αγοράζετε σε αυτήν την περίοδο, που δεν είναι η περίοδος 2008-2012.

Γ.Π: Η ΔΕΗ αγοράζει γιατί η ποσότητα που μας έχει πιστωθεί από το Εθνικό Σχέδιο Κατανομής Εκπομπών είναι κατά 4-5 εκ τόνους εκπομπών χαμηλότερη από αυτή που πράγματι θα βγάλουμε αυτό το χρόνο.

Αγοράζουμε από το διεθνές χρηματιστήριο και έχουμε μπει και σε δύο οργανισμούς (Clubs) που διαχειρίζονται θέματα αδειών εκπομπών και από τους οποίους ευελπιστούμε ότι θα πάρουμε του χρόνου μια σημαντική ποσότητα σε τιμή πολύ κάτω από την τρέχουσα. Η τρέχουσα τιμή τώρα είναι περίπου 22 με 23€ τον τόνο ενώ η ΔΕΗ από αυτούς τους οργανισμούς, οι οποίοι είναι ιδιωτικοί, θα πάρει μεταξύ 4-7€ τον τόνο.

Τα πράγματα θα ήταν πολύ καλύτερα εάν δεν υπήρχε μια παράλογη κατάσταση επιδότησης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Τα οικιακά τιμολόγια είναι πολύ κάτω του κόστους παραγωγής της ΔΕΗ, τα βιομηχανικά είναι αυτή τη στιγμή στο κόστος μας και τα εμπορικά είναι αυτά που επιδοτούν τα οικιακά, είναι δηλαδή πάνω από το κόστος. Σημειωτέον ότι τα οικονομικά αποτελέσματα της ΔΕΗ έχουν επιδεινωθεί δραματικά λόγω της αύξησης των τιμών των πετρελαιοειδών. Είναι τόσο φτηνό το ηλεκτρικό ρεύμα ώστε να χρησιμοποιείται ευρύτατα από τους οικιακούς καταναλωτές για θέρμανση αντί να χρησιμοποιείται το πετρέλαιο και στο μετασχηματισμό καυσίμου σε

ηλεκτρική ενέργεια έχουμε σημαντικές απώλειες. Η μέση αποδοτικότητα του συστήματος της ΔΕΗ- τη μέτρησα μόλις χτες- είναι αυτή τη στιγμή 34%. Ο καυστήρας του πετρελαίου σε μια πολυκατοικία έχει απόδοση 95%.

Δ.Λ.: Δηλαδή έχω 100 μονάδες ενέργειας. Από αυτές τις 100 παίρνω μόνο 35 για ηλεκτρισμό τις οποίες όταν χρησιμοποιώ στο σπίτι μου μένουν πραγματικά 32. Ενώ αν πάρω τις ίδιες 100 μονάδες σε πετρέλαιο και τις κάψω στο σπίτι μου θα πάρω 90.

Γ.Π.: Επομένως χρησιμοποιούμε τριπλάσιο καύσιμο από ότι θα καίγαμε αν ήταν σωστά τα τιμολόγια και οι καταναλωτές έκαναν τη σωστή επιλογή.

Δ.Λ.: Αυτός ο υπολογισμός είναι σωστός όταν συζητάμε για σώματα θέρμανσης. Όταν όμως συζητάμε για μονάδες ψύξεως ή σύγκριση με την ηλεκτρική δεν πάει από το 35 στο 90, αλλά από το 35 στο 70.

Κ.Ι.Κ.: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ οργάνωσε μια σειρά μαθημάτων για την χρήση μεθόδων βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής που θα απέφερε σταδιακά μια δραματική μείωση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

Γ.Π.: Πολύ σωστά αυτά. Μια και μιλάμε για ενέργεια θα ήθελα να πω ότι η προοπτική είναι η 34% αποδοτικότητα να βελτιωθεί τα προσεχή χρόνια αρκετά, διότι παλιές μονάδες με χαμηλή αποδοτικότητα αντικαθίστανται από μονάδες νέας τεχνολογίας. Έχουμε π.χ. δύο μονάδες στο Κερατσίνι οι οποίες καίνε φυσικό αέριο αλλά είναι ανοιχτού, όχι συνδυασμένου, κύκλου, δηλαδή παλιάς τεχνολογίας, όπου απλώς αντί να καίμε πετρέλαιο καίμε φυσικό αέριο. Αυτές έχουν μια αποδοτικό-

τητα της τάξεως του 35%. Η νέα μονάδα που θα μπει σε λειτουργία τον επόμενο χρόνο στο Λαύριο είναι μονάδα φυσικού αερίου συνδυασμένου κύκλου με αποδοτικότητα 54%. Η εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα είναι ανάλογη με αυτά τα ποσοστά που αναφέραμε.

Το ίδιο και με τις καινούριες λιγνιτικές μονάδες. Οι παλιές μονάδες της Μεγαλόπολης έχουν αποδοτικότητα μεταξύ 20 και 25%. Οι καινούριες μονάδες όπως είναι η μονάδα της Φλώρινας, έχει αυτή τη στιγμή απόδοση γύρω στο 34%. Το ίδιο και στις μονάδες που αντικαθιστούμε στα νησιά, όπου εκεί πολλές φορές η διαφορά είναι ακόμα μεγαλύτερη, π.χ η νέα μονάδα που λειτουργήσει στο Αθερινόλακο στην Κρήτη, έχει δύο μηχανές ντίζελ των 100 μεγαβάτ που έχουν αποδοτικότητα γύρω στο 65% ενώ οι μονάδες που αντικαθιστούν είχαν 30%. Συμπερασματικά η ΔΕΗ πιστεύει ότι το έλλειμμα που έχουμε φέτος, σε μια προοπτική 4ετίας θα έχει εξαλειφθεί.

Κ.Ι.Κ.: Μέχρι το 2020 θα έχει εξαλειφθεί η χρήση του λιγνίτη εντελώς, λόγω του Κιότο;

Γ.Π.: Όχι. Ο λιγνίτης θα μείνει διότι εξακολουθεί να είναι το φθηνότερο καύσιμο. Θα φύγουν παλιές λιγνιτικές μονάδες αλλά θα αντικατασταθούν με μία ή δύο καινούριες

Δ.Λ.: Το εθνικό σχέδιο επιτυγχάνει το στόχο του χωρίς μείωση της χρήσης του λιγνίτη. Και μάλιστα υπάρχει και μία μικρή αύξηση, αλλά ο συνδυασμός της βελτίωσης της αποδοτικότητας και της διείσδυσης του φυσικού αερίου καταφέρνουν να επιτύχουν τη μείωση ώστε να επιτύχουμε το στόχο μας χωρίς μείωση της χρήσης του λιγνίτη.

Κ.Ι.Κ.: Όσον αφορά το 2008-2012 ίσως, αλλά βέβαια θα υπάρξει ένας σκληρότερος στόχος για μετά το 2012. Εν τω μεταξύ η ΔΕΗ ξοδεύει φέτος 128-130 εκατομύρια ευρώ για να βάλει φίλτρα στην μονάδα του Αγίου Δημητρίου στην Πτολεμαίδα;

Γ.Π.: Συνολικά η ΔΕΗ αυτή τη στιγμή έχει εν εξελίξει επενδύσεις για το περιβαλλον σχεδόν 300εκ €, δηλαδή 130 στον Αγ. Δημήτριο για ηλεκτροστατικά φίλτρα 50 στην Μεγαλόπολη για τη μονάδα αποθείωσης 25 στη Μεγαλόπολη για αντικατάσταση φίλτρων 42 στην Καρδιά για ηλεκτροστατικά φίλτρα. Επίσης έχουμε επενδύσεις για τον καθαρισμό αποβλήτων και αποξήλωση αμιάντου. Συνολικά αθροιζόμενες όλες οι περιβαλλοντικές επενδύσεις ξεπερνούν τα 300εκ που θα γίνουν σε μια περίοδο 2-3 ετών. Αυτά όμως δεν μειώνουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Τα φίλτρα μειώνουν τις εκπομπές αιωρούμενων σωματιδίων, όχι του διοξειδίου του άνθρακα. Δεν υπάρχει κανένα σύστημα κατακράτησης διοξειδίου του άνθρακα στις εγκαταστάσεις της ΔΕΗ. Στο εξωτερικό γίνεται σε αρκετές περιπτώσεις κατακράτηση του διοξειδίου του άνθρακα και αποθήκευση του, σε υπόγειες αποθήκες.

Δ.Λ.: Η τιμή γι'αυτά παραμένει τριπλάσια σχεδόν της τιμής του τόνου του διοξειδίου του άνθρακα στην αγορά. Τα νούμερα που ακούγονται στην αγορά για τις πιλοτικές εγκαταστάσεις είναι από 45-60€ τον τόνο.

Κ.Ι.Κ.: Αυτό θα συμφέρει αν η τιμή ανέβει πολύ, και θα ανέβει πολύ

Ο ατμοηλεκτρικός σταθμός της ΔΕΗ
στη Μεγαλόπολη.

ΦΩΤΟ: ΠΑΝ. ΠΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Βιοκλιματικό κτίριο

εαν και όταν αλλάζουν οι στόχοι του Κιότο.

Γ.Π: Να συμπληρώσω για την σημασία των τιμών στον τομέα της ενέργειας. Το φυσικό αέριο στην Ελλάδα που διατίθεται από τη ΔΕΠΑ σήμερα είναι κατά 30-35% ακριβότερο από το φυσικό αέριο που διατίθεται στη Βουλγαρία. Γίνονται σοβαρές προσπάθειες να βρούμε εναλλακτικές πηγές προμήθειας φυσικού αερίου για να μειώσουμε την τιμή. Εάν το φυσικό αέριο ήταν φθηνότερο η χρήση του θα ήταν πολύ ευρύτερη. Αυτή τη στιγμή βάσει των σχετικών οικονομικών στοιχείων κλείνουμε το βράδυ τους σταθμούς φυσικού αερίου και λειτουργούν μόνο λιγνιτικές.

Κ.Ι.Κ: Υπάρχει ένα πολύ ευρύ παράπονο ότι είμαστε πολύ πίσω για να φτάσουμε στα 20% της συνολικής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΑΠΕ) μέχρι το 2010. Το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει πει ότι πρέπει να δίνονται πιο εύκολα άδειες. Ποιες είναι οι προβλέψεις σας;

Δ.Λ: Η ΔΕΗ ήταν η πρώτη που έφερε την Αιολική ενέργεια στην Ελλάδα. Αυτά τα εύσημα τα δικαιούται η ΔΕΗ έστω εάν δεν είναι πλέον πρωτεργάτης στις Α.Π.Ε.

Γ.Π: Μέχρι το τέλος του χρόνου θα φτάσουμε στην Ελλάδα τα 650 MW εγκατεστημένης ισχύος σε αιολικά πάρκα το οποίο πρέπει να καλύπτουν γύρω στο 2,5 -3% της παραγωγής. Προβλέπεται μέχρι το τέλος του 2010 να πλησιάσουμε τα 1500 MW.

Δ.Λ: Το εθνικό σχέδιο έλεγε ότι θα έπρεπε να φτάσουμε γύρω στο

2008 τα 1700 MW.

Γ.Π: Τώρα έχει δοθεί μεγάλη ώθηση με κυβερνητική ενθάρρυνση και διευκόλυνση της αδειοδότησης.

Δ.Λ: Το αιολικό πάρκο στην Άνδρο ξεκίνησε όταν ακόμα ήμουν στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Τότε ρωτούσαμε αν δημιουργεί αισθητικό πρόβλημα.

Κ.Ι.Κ: Σε ορισμένα μέρη δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα, σε άλλα μέρη δημιουργεί πρόβλημα, όπως π.χ. πάνω από τον Όσιο Μελέτιο που είναι μια κατάφυτη κοιλάδα με ένα σπουδαίο βυζαντινό μοναστήρι και μια σειρά βυζαντινών εξωκλησιών του 12^{ου} αιώνα. Έγινε πρόταση για μια μεγάλη σειρά ανεμογεννητριών αμέσως από πάνω από την κοιλάδα ενώ έχει άπλετο χώρο πιο πίσω. Το χωροταξικό πρόβλημα είναι λοιπόν υπαρκτό αλλά μπορούμε να έχουμε και ανανεώσιμες πηγές και σωστή χωροταξία.

Γ.Π: Ο προγραμματισμός είναι ότι τουλάχιστον μέχρι τα μέσα του επόμενου χρόνου θα έχει υιοθετηθεί και εθνικό χωροταξικό σχέδιο για αιολική ενέργεια.

Κ.Ι.Κ: Χωρίς όμως να έχει συνέλθει το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας για 21 μήνες, πράγμα το οποίο είναι απολύτως απαράδεκτο.

Γ.Π: Μια και μιλάμε για τα αιολικά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ελλάδα έχει και πολύ γεωθερμικό δυναμικό. Στη Μήλο είχε γίνει δυστυχώς το 1989 ένα ατύχημα και δυσφημίστηκε η γεωθερμία.

Κ.Ι.Κ: Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα της χρησιμοποίησης του γεωθερμικού;

Γ.Π: Το αποτέλεσμα θα είναι παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας η οποία σε πρώτη φάση, θα καλύψει όλη την κατανάλωση της Μήλου, και θα σταματήσει να λειτουργεί ο πετρελαϊκός σταθμός, ενώ σε δεύτερη φάση θα διασυνδεθούν πολλά νησιά. Θα είναι πολύ σημαντικό και για λόγους οικονομίας και για λόγους αισθητικής και ασφάλειας του δικτύου. Το γεωθερμικό όταν φτάσει στην πλήρη παραγωγή θα καλύπτει πιθανώς την μισή κατανάλωση των Κυκλάδων, από τη Μήλο.

Κ.Ι.Κ: Δηλαδή σε κάποια χρόνια πολλές από τις Κυκλάδες θα έχουν ενέργεια από ανανεώσιμη πηγή χωρίς εκπομπές;

Γ.Π: Ούτως ή άλλως σε 2-3 χρόνια όταν συμπληρωθεί η διασύνδεση των Κυκλάδων με το Λαύριο και την Εύβοια θα πάψουν να λειτουργούν οι σταθμοί των νησιών οι οποίοι είναι οι χειρότεροι από πλευράς εκπομπών. Επομένως σε μία προοπτική 3-4 ετών το πολύ, τουλάχιστον οι Κυκλάδες δε θα έχουν πια σταθμούς που να λειτουργούν με βάση υδρογονάνθρακες. Θα δουλεύουν με το κεντρικό συνεργειακό σύστημα.

Το θέμα της ανάπτυξης γεωθερμίας είναι προοπτική 10ετίας, δεν γίνεται από τη μια μέρα στην άλλη. Όταν αναπτυχθεί στο μέγιστο το γεωθερμικό της Μήλου δε θα καλύψει όλη την περιοχή, θα καλύψει περίπου την μισή. Μιλάμε για 120 MW.

Κ.Ι.Κ: Η υδροηλεκτρική ενέργεια, προφανώς είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας, αλλά σε μια εποχή ραγδαίων κλιματικών αλλαγών, ουδείς μπορεί να προβλέψει ασφαλώς ποιες θα είναι οι εξελίξεις για τη βροχή και τη ροή των υδάτων. Πρόκειται για ένα ερωτηματικό παγκόσμιο, όχι μόνο ελληνικό.

Δ.Λ: Κάνουμε μια προσπάθεια να προβλέψουμε τι θα γίνει τουλάχιστον στην περιοχή της Βαλκανικής. Σε κανένα χρόνο θα έχουμε αποτελέσματα.

Κ.Ι.Κ: Όσον αφορά την συγκεκριμένη περίπτωση που έχει απασχολήσει έντονα την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, δηλαδή το Φράγμα της Συκιάς, αντιλαμβάνομαι ότι η ΔΕΗ δεν έχει κανένα ενδιαφέρον για την προτεινόμενη εκτροπή του Αχελώου, ότι δεν είναι θέμα της ΔΕΗ αλλά θέμα του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Γ.Π: Έτσι είναι

Κ.Ι.Κ: Αντιλαμβάνομαι όμως ότι η ΔΕΗ έχει ενδιαφέρον για το Φράγμα της Μεσοχώρας.

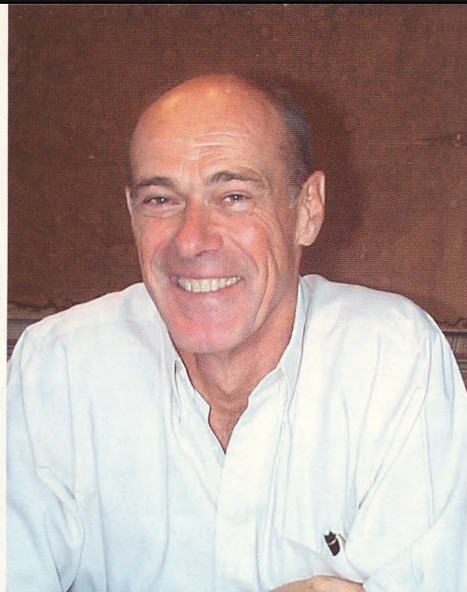
Γ.Π: Σωστό

Κ.Ι.Κ: Το Φράγμα της Μεσοχώρας αυτή τη στιγμή παρουσιάζεται ως τμήμα ενός μεγάλου έργου, δηλαδή της εκτροπής το οποίο κρίνεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας για πέμπτη φορά. Θα ξέρομε τα αποτελέσματα σύντομα. Όσον αφορά το Φράγμα της Μεσοχώρας θα ήθελα να θέσω το ζήτημα αν πράγματι για τη ΔΕΗ είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί όλο το ύψος του φράγματος αυτού. Οι πληροφορίες από τη ΔΕΗ είναι πως ναι, οι πληροφορίες από τις μελέτες που έγιναν πριν από το 1992, είναι πως όχι, ότι το ύψος το οποίο θα απαιτείτο αν δεν υπήρχε ο συνδυασμός με το προτεινόμενο φράγμα της Συκιάς και την εκτροπή του Αχελώου, που υπήρχε ήδη τότε, ήταν τόσο μεγάλο. Εφόσον κτίστηκε πλέον ένα τόσο μεγάλο έργο, που δεν απαιτείται από τις ανάγκες της ΔΕΗ να γεμίσει ολόκληρο, θα μπορούσε να υπάρξει και μείωση κόστους για τη ΔΕΗ διότι σε μια τέτοια περίπτωση δε θα έπρεπε να μετακομισθεί το χωριό της Μεσοχώρας.

Γ.Π: Είναι πολύ πιθανόν κάποια προηγούμενη μελέτη να είχε χαμηλότερο ύψος, αλλά εδώ πρέπει να πούμε ότι το ποσόν της ενέργειας που παράγεται από ένα δεδομένο πια υδροηλεκτρικό φράγμα όπως αυτό, είναι ανάλογο του ύψους της στάθμης του νερού μέσα στη λίμνη του φράγματος διότι κάθε μέτρο που προστίθεται αυξάνει το κάθετο μήκος της πτώσης που σημαίνει πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα ροής όταν φτάνει ο τελικός αύλαξ να τροφοδοτήσει τον υδροστρόβιλο, και αν πούμε ότι δεν γεμίζουμε το φράγμα δε θα φτάσαμε την παραγωγή που έχει προγραμματιστεί και επομένως θα υπάρχει μια σημαντική απώλεια. Ότι τεχνικώς μπορεί να λειτουργήσει το Φράγμα και με χαμηλότερο ύψος, μπορεί, αλλά δε θα έχει την πλήρη απόδοση.

Όμως συζητούμε με τους μηχανικούς της ΔΕΗ για τη σταθερότητα των σπιτιών που θα μείνουν επάνω από το επίπεδο της στάθμης κατάκλισης. Ζήτησα εάν μπορούμε τον πρώτο και δεύτερο χρόνο λειτουργίας να κρατήσουμε τη στάθμη του νερού λίγο πιο κάτω για να δούμε πως συμπεριφέρονται τα εδάφη. Μου απάντησαν ότι αυτό είναι δυνατό και χωρίς σημαντική απώλεια. Μπορεί με σωστή διαχείριση να ελαχιστοποιήσεις αυτή την απώλεια

Δημ.Δημόπουλος (Δ.Δ): Πως μπορεί να γίνει τιμολόγηση των λογαρι-

Ο κ. Δημήτρης Λάλας

ΦΩΤΟ: Α. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

σμών για την καλύτερη διαχείριση της ζήτησης;

Δ.Λ: Ο αλγόριθμος είναι γνωστός. Όντως δεν αυξάνει γραμμικά με την κατανάλωση. Οι καταναλωτές μπορούν να τιμολογούνται με τον εξής αλγόριθμο. Οι πρώτες χ kw ώρες, ίσως 800 kw ώρες, μπορεί να έχουν μια συγκεκριμένη τιμή, σχετικά χαμηλή. Οι επόμενες μέχρι τις 3500 kw ώρες μπορεί να έχουν μεγαλύτερη τιμή και πάνω από τις 3500 ακόμη μεγαλύτερη. Η τιμή στο τελευταίο κομμάτι τριπλασιάζεται. Αυτή η

καμπύλη είναι ένας έμμεσος τρόπος για να σου πει ότι αν καταναλώνεις πολύ θα πληρώσεις πολύ περισσότερο.

Γ.Π: Στην τελευταία αύξηση τιμολογίων που έγινε, μπήκε και μια τέταρτη κλίμακα και πάνω από 4.500 ανεβαίνει τρομακτικά το τιμολόγιο και είναι σχεδόν απαγορευτικό για τα νοικοκυριά. Και επιπλέον υπάρχει η εξής ποινή: αν ξεπερνιέται το όριο των 4.500 kw τότε πληρώνουν με την ανώτατη κλίμακα όλη την ποσότητα της κατανάλωσης. Είναι ισχυρό αντικίνητρο για υψηλή κατανάλωση.

Εκείνο όμως που βλάπτει πολύ περισσότερο είναι η καλοκαιρινή αιχμή, γιατί δυστυχώς αναγκάζομαστε να έχουμε το 1/10 της εγκατεστημένης ισχύος δηλαδή 1000 MW, σε εφεδρεία όλο το χρόνο, και να έχουμε κάνει όλες τις επενδύσεις που απαιτούνται γι' αυτό για να χρησιμοποιηθεί μόνο δώρες το χρόνο. Γι αυτό φέτος το καλοκαίρι κάναμε την πρώτη δοκιμή και στο βιομηχανικό ρεύμα επιβάλαμε ένα σύστημα τιμωρίας όσων υπερβαίνουν την αντίστοιχη περσινή κατανάλωση. Είχαμε και ανταμοιβή όσων έπесαν κάτω από την περσινή κατανάλωση. Το σύστημα δούλεψε πολύ ικανοποιητικά. Είχαμε εξοικονόμηση σε σχέση με τις εκτιμήσεις της ΔΕΗ, 300 MW από την αιχμή λόγω αυτού του σχετικά απλοϊκού μέτρου. Δυστυχώς δεν έχουμε ακόμα τους ηλεκτρονικούς μετρητές σε ικανό αριθμό βιομηχανικών καταναλωτών ώστε να μπορούμε να πάρουμε τέτοια μέτρα με αποτελεσματικό τρόπο. Προχωρούμε προς αυτή την κατεύθυνση.

Κ.Ι.Κ: Για την γενική πολιτική τιμολόγησης υπάρχει κάποιο σχέδιο αλλαγής;

Γ.Π: Όλα τα τιμολόγια είναι υπό εξέταση. Αυτό είναι και απαίτηση των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλαδή να μην υπάρχει σταυροειδής επιδότηση και να σταματήσουν τα εμπορικά τιμολόγια να επιδοτούν τα οικιακά. Όταν γίνουν αυτές οι αναπροσαρμογές τότε πιστεύω ότι η κατανάλωση θα διαμορφωθεί σε λογικότερα επίπεδα.

Κ.Ι.Κ: Ελπίζει κανείς ότι μ' αυτήν την αλλαγή τιμολογιακής πολιτικής στα γραφεία και στα σπίτια δεν θα σκας πλέον από ζέστη τον χειμώνα, δε θα παγώνεις από την ψύξη το καλοκαίρι, και δε θα βλέπεις πλέον διαφημίσεις στα νησιά ότι ενοικιαζόμενα δωμάτια έχουν το πλεονέκτημα του κλιματισμού!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Η Ημερίδα με θέμα «Βιοκλιματική Αρχιτεκτονική - Οδηγία 2002/91/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων», η οποία θα τεθεί σε ισχύ στις 4/1/2006, διοργανώθηκε τη Δευτέρα 12 Δεκεμβρίου 2005 στο κτήριο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, με την χορηγία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Κεραμοποιίας (ΣΕΒΚ) που στήριξε την Ημερίδα και οικονομικά και με την συμμετοχή του.

Η ιδιαίτερη σημασία της Ημερίδας αποδεικνύεται από τις εισαγωγικές ομιλίες εκπροσώπων των Υφυπουργών του ΥΠ.ΑΝ. κ. Γ. Σαλαγκούδη και Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κ. Στ. Καλογιάννη, του Προέδρου του ΤΕΕ κ. Γ. Αλαβάνου, καθώς και του Γ.Γ. του ΣΕΒΚ κ. Δ. Τρανούλη.

Στη συνέχεια, στη Συνέντευξη Τύπου που δόθηκε, διακεκριμένοι επιστήμονες - όλοι μέλη μας - ο κ. Μ. Σανταμούρης, η κα. Θ. Λαζαρέτου, ο κ. Μ. Τσοσκούνογλου και ο κ. Γ. Μιχαήλ - παρουσίασαν πρακτικές προτάσεις που προκύπτουν από τη συστηματική ενασχόλησή τους με το ευρύτερο θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας. Πολλές εφημερίδες κάλυψαν τα θέματα και τις προτάσεις που συζητήθηκαν.

Ακολούθησε η Ημερίδα κατά την οποία εννέα ειδικοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό τόνισαν τη σημασία τόσο της εξοικονόμησης ενέργειας όσο και της εν λόγω Οδηγίας. Σύμφωνα με τους ομιλητές, η Οδηγία θα έχει ενταχθεί μέχρι το τέλος του 2005 στα εθνικά δί-

Από αριστερά οι κκ Σανταμούρης, Τσοσκούνογλου και η κα Λαζαρέτου.

καια δέκα κρατών-μελών. Στην Ελλάδα παρατηρείται σοβαρή καθυστέρηση στον τομέα αυτό.

Σύμφωνα με την εκτίμηση του ομιλητή και εμπειρογνώμονα κ. Jaap Högeling η χώρα μας,

μαζί με μόνο μια άλλη, αποτελεί την εξαίρεση μεταξύ των 25 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μη έχοντας ακόμα προσδιορίσει την ημερομηνία που ολόκληρο το σύστημα που απαιτεί η Οδηγία θα μπορέσει να λειτουργήσει.

Συμπερασματικά, η Ημερίδα απέδειξε ότι η εφαρμογή της Οδηγίας αποτελεί για την Ελλάδα μια μεγάλη πρόκληση για την ορθολογική διαχείριση των επερχόμενων ενεργειακών προβλημάτων.

Ανδρέας Βλαμάκης

Η Ανάπτυξη της σύγχρονης πόλης ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΑΚ

Παράλληλα με την εκρηκτική ανάπτυξη της πρωτεύουσας οι περισσότερες ελληνικές πόλεις έχουν υποστεί κατά την μεταπολεμική περίοδο σημαντικές μεταβολές. Μερικές έχουν αναπτυχθεί, άλλες όχι, στη συντριπτική τους πλειοψηφία όμως έχουν αλλάξει. Οι αλλαγές αυτές συνήθως δεν έχουν γίνει προγραμματισμένα, με την ιεράρχηση των αναγκών και με γνώμονα θετικές εξελίξεις για τη ζωή μέσα σε αυτές, τη διατήρηση του παλαιότερου χαρακτήρα τους και της κληρονομιάς του παρελθόντος, αλλά γίνονται απρογραμματίστα και βίαια, δημιουργώντας

καταστάσεις ανεπιθύμητες και δύσκολα αναστρέψιμες που θα βαρύνουν στο μέλλον. Παρόλα αυτά, πολύ συχνά μια τέτοια αντιμετώπιση είναι κοινωνικά αποδεκτή, σε αντίθεση με λύσεις που βασίζονται στον ορθολογισμό και την ήπια εξέλιξη, οι οποίες αντιμετωπίζονται με δυσπιστία ή άρνηση.

Μια γενική παρουσίαση των προβλημάτων των ελληνικών πόλεων και η αναλυτικότερη εξέταση μιας σειράς χαρακτηριστικών παραδειγμάτων θα γίνει στο Δ' Κύκλο έξι μαθημάτων που διοργανώνει το ΣΑΚ από τις 12 Ιανουαρίου έως τις 14 Φεβρουαρίου 2006. Η παρουσί-

αση αυτή θα βοηθήσει στην κατανόηση των φαινομένων και ίσως και να δώσει την δυνατότητα στη διοίκηση, τοπική και κεντρική, αλλά και όσους άλλους συμμετέχουν στη λήψη σχετικών αποφάσεων, να κατανοήσουν καλύτερα τα προβλήματα και να τα αντιμετωπίσουν χωρίς αγκυλώσεις, χωρίς υποχωρήσεις προς κερδοσκοπικές ή άλλες πιέσεις, αλλά με το βλέμμα στραμμένο προς μια μελλοντική βιώσιμη ανάπτυξη.

Χάρης Καλλιγιά
Πρόεδρος ΣΑΚ

Αειφόρος Ανάπτυξη στο Αιγαίο

ΦΩΤΟ: ΚΡΙΤΩΝ ΑΡΣΕΝΗΣ

Η Θέα του Κάστρου, Σίφνος. Μία-μία οι πεζούλες γεμίζουν σπίτια...

Μετά τη Σέριφο, όπου πρόσφατα ιδρύθηκε και Τοπική Επιτροπή, το Πρόγραμμα για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Αιγαίο επεκτάθηκε στη Σίφνο. Στη Σίφνο, πραγματοποιήθηκε ξεχωριστά για τις μεγάλες τάξεις του Δημοτικού, για το Γυμνάσιο και για το Λύκειο παρουσίαση των κινδύνων για την οικονομική βιωσιμότητα των νησιών από τη συνέχιση της καταστροφής των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων τους, αλλά και του αειφόρου μοντέλου ανάπτυξης που εγγυάται μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα. Ακολούθησε προβολή της ταινίας «Φωνή Αιγαίου». Παράλληλα τα παιδιά συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο που είχε ως σκοπό τη διερεύνηση των αντιλήψεων τους για το αειφόρο μέλλον του νησιού. Υπήρξε αθρόα συμμετοχή στο διαγωνισμό φωτογραφίας και οι φωτογραφίες θα εκτεθούν σύντομα στη Σίφνο. Στην έμπτη δημοτικού θα πραγματοποιηθεί πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

με θέμα την πολιτιστική κληρονομιά της Σίφνου, ενώ έπεται συνέχεια με νέες δραστηριότητες στο νησί. Χορηγός της Δράσης Σίφνου είναι το Ίδρυμα Ευγενίδου. Το 2006 αναμένεται να ενταχθεί και η Πάρος, η Αντίπαρος, η Αμοργός και η Τήνος στο Πρόγραμμα με νέες και δοκιμασμένες δραστηριότητες.

Το Πρόγραμμα για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Αιγαίο στο διαδίκτυο!

Το Πρόγραμμα για την αειφόρο ανάπτυξη στο Αιγαίο άνοιξε τα πανιά του και για το διαδίκτυο. Προσωρινά και για 50 ημέρες

**ΓΙΑΤΙ
ΔΕΝ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ
ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ
ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΤΗ;**

**Ελάτε να σας τον
δείξουμε στην
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

**Εάν ενδιαφέρεστε να
αποκτήσετε μηχανή
κομποστοποίησης (για
την παραγωγή οικο-
λογικού λιπάσματος)
στον κήπο ή τη βερά-
ντα σας επικοινωνήστε
με το πωλητήριο στο:
210-3225 245 εσ. 5**

φιλοξενούμαστε στην ιστοσελίδα της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (www.ellinikietairia.gr). Την Τετάρτη 22 Μαρτίου 2006, σε ειδική εκδήλωση στα γραφεία της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ θα γίνει η παρουσίαση της αυτόνομης ιστοσελίδας μας στην ολοκληρωμένη της μορφή και η επίσημη έναρξη λειτουργίας της. Πρόκειται για μια ιστοσελίδα που θα ενώνει όλους όσους αγαπούν το Αιγαίο μέσα από

ένα δίκτυο πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και δράσης για την προστασία του δικαιώματος αυτής της γενιάς αλλά και των παιδιών της για μια ποιότητα ζωής στα νησιά του Αιγαίου. Η γνώμη σας μας είναι πολύτιμη.

Επισκεφτείτε μας και γράψτε τη γνώμη σας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: aigaio@ellinikietairia.gr

Κρίτων Αρσένης

Όχι άλλα πράσινα στις χωματερές

Η Κηφισιά παράγει κάθε φθινόπωρο και χειμώνα τεράστιες ποσότητες πρασίνων απορριμμάτων από τα κλαδέματα των κήπων, τα φύλλα των πλατανιών και το δημοτικό πράσινο που πηγαίνουν κατευθείαν στην χωματερή ενώ με την κατάλληλη διαχείριση θα μπορούσαν να ξαναγυρίσουν στο έδαφος υπό μορφή οργανικού λιπάσματος ή κόμποστ όπως απαιτούν οι σύγχρονες περιβαλλοντικές επιταγές.

Ο Σύλλογος Προστασίας Κηφισιάς ξεκίνησε από τον Σεπτέμβριο ενημερωτική εκστρατεία για την μείωση των «πρασίνων» οικιακών απορριμμάτων και κλαδεμάτων με το πρόγραμμα «Κόμποστ για Όλους». Εκδώσαμε ένα ενημερωτικό εγχειρίδιο στο οποίο αναλύονται οι βασικές παράμετροι της κομποστοποίησης και δίνονται πρακτικές συμβουλές για την εφαρμογή της στον κήπο ή ακόμη στο σπίτι.

Τα πλεονεκτήματα της βιολογικής αυτής διεργασίας είναι τεράστια:

> Μείωση κατά 30%-35% του όγκου των σκουπιδιών.

ΦΩΤΟ: ΣΤ. ΚΗΦΙΣΙΑ

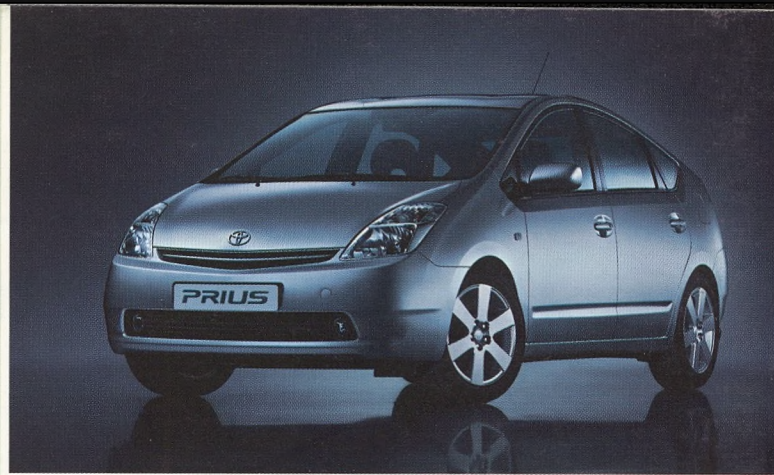
Έτοιμο κομποστ.

- > Αποφυγή χρήσης πετροχημικών λιπασμάτων.
- > Μείωση στην κατανάλωση νερού.
- > Βελτίωση της ικανότητας του εδάφους να συγκρατεί το νερό.
- > Αναπλήρωση των οργανικών θρεπτικών συστατικών του εδάφους.

Περισσότερες λεπτομέρειες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας <http://www.silogoskifisias.gr/>

Ασπασία Περίδα
Υπεύθυνη Προγράμματος

Η χορηγία της Toyota Ελλάς στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ για τα υβριδικά αυτοκίνητα

Η υποστήριξη της Toyota Ελλάς στο έργο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ήδη διατρέχει το τρίτο έτος. Ξεκίνησε το 2004 όταν η **Toyota Ελλάς** έγινε χορηγός, μαζί με τον Όμιλο Κοπελούζο, του συνεδρίου της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «Αειφορία – Ενέργεια και Μεταφορές». Το 2005 στήριξε την έκδοση των πρακτικών του συνεδρίου.

Φέτος, η Toyota Ελλάς, στηρίζει την προσπάθεια της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για ένα φιλικότερο αστικό περιβάλλον μέσω επιστολής του Διευθύνοντος Συμβούλου της κ. Άρη Αραβανή. Προσφέρεται να καταθέσει μια δωρεά €1.000 για κάθε Toyota Prius που θα αγοράσει ένα μέλος της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.

Αν λοιπόν σκοπεύετε προχωρήσετε σε αγορά ενός αυτοκινήτου

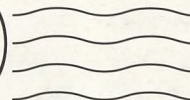
σύντομα, σκεφτείτε το: αν αγοράσετε το Prius, πέρα από τα οφέλη που θα εξασφαλίσετε, θα γίνετε και εσείς συγχωρηγός €1000 στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Η προσφορά της **Toyota Ελλάς** καλύπτει και το άλλο υβριδικό μοντέλο της εταιρίας, το Lexus RX400h, οπότε το ποσό που θα δωρηθεί ανέρχεται σε €2.200.

Επίσης, η **Toyota Ελλάς** προσφέρει στα μέλη της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ τη δυνατότητα για ένα εκτεταμένο test drive –χωρίς οποι-αδήποτε δέσμευση– για να αποκτήσετε και εσείς την δική σας άποψη για το αυτοκίνητο από πρώτο χέρι.

Για περισσότερες πληροφορίες
επικοινωνήστε με τον κ. Δ. Δημόπουλο στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα, 105 58 Αθήνα
Κωδικός 2755
Τηλ.: +30 210 3225 245 και +30 210 3226 693 • Fax: +30 210 3225 240
e-mail: elet@ellinikietairia.gr
Ιστοσελίδα: www.ellinikietairia.gr

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
Εκδότης: Κ. Ι. Καρράς

Τυπώνεται σε 4.000 αντίτυπα

Υπεύθυνη έκδοσης: Φραντζέσκα Οικονόμου

Σχεδίαση: Ερμής Κασάπης
Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία: Μιχάλης Τουμπής ΑΕ - Γραφικές Τέχνες
Παραγωγή: FRAME AD&PUB SERVICES